

WWW.DEVINCAN.SK

DEVÍNČAN

Noviny pre každého Devínčana • zdarma • december 2022 • Ročník XX • Ev. č. 5801/19

Vážení Devínčania,

vkročili sme do jedného z najkrajších období roka, do adventu. Úvodom mojich riadkov by som vám chcela zaželať, nech je toto obdobie pre vás časom stráveným v kruhu najbližších v zdraví, láske a pokoji. Verím, že tak, ako sme spoločne rozsvietili na námestí vianočný stromček, tak sa budeme aj spoločne podieľať na rozhodovaní o smerovaní našej obce. Dovolím si tvrdiť, že devínska komunita nemá v Bratislave konkurenciu a mnohí naši obyvatelia sa obrovským kusom dobrovoľníckej práce snažia o to, aby bol Devín krajší a živý kultúrnymi a spoločenskými podujatiami. Patrí im za to moje obrovské ďakujem. Čochvíľa vstúpime

do nového roka, ktorý nám prinesie nové výzvy, ale aj pomyselné nové začiatky. Spolu s mojimi kolegami, poslancami, stojíme na štartovacej čiare nového začiatku. Som presvedčená, že naše odhodlanie, húževnatosť, ale aj nádej sú základným predpokladom, že dosiahneme nami stanové ciele. Cítim obrovskú zodpovednosť a môžem vám z tohto miesta prisľúbiť, že spravíme všetko pre to, aby sa aj k Devínčanom dostávali služby obce tak, ako v iných častiach Bratislavy. Aj pri zachovaní charakteru našej obce je nevyhnutné pracovať na tom, aby naši obyvatelia kráčali ku svojim domovom po riadnych chodníkoch či cestách a aby im na túto cestu svietilo obecné osvetlenie. Som úprimne rada, že nám spoluprácu ponúkli ako okolité mestské časti, tak aj samotné hlavné mesto. Práve vzájomná spolupráca so starostami či primátorom hlavného mesta je pre mňa osobne nesmierne dôležitá, keďže pravdou je,

že vzhľadom na tragickú situáciu nútej správy, v ktorej sa nachádzame, na mnohé činnosti nemáme personálne kapacity. O to viac nám akákoľvek ochota poradiť, či pomôcť kolegom na úrade, pomôže. Záverom môjho príhovoru vám chcem ešte raz srdečne popriať krásne a pokojné sviatky, úspešný štart do Nového roka a zároveň vás, milí Devínčania, poprosiť, aby ste sa so svojimi podnetmi, nápadmi a postrehmi, ale aj sťažnosťami či výčtkami, na nás obracali. Pretože len tak dokážeme zistiť, čo vás skutočne trápi a kde vidíte priestor na zlepšenie. Som presvedčená, že z Miestneho úradu sa stane miesto, kde sa budete cítiť príjemne, pričom moje dvere sú vám otvorené. Úprimne sa teším na nastávajúce výzvy a najmä na prvé výsledky mojej práce a práce mojich kolegov na úrade.

Jana Jakubkovič, starostka
foto Matej Patka

KNIŽNICA INFORMUJE

Milí čitatelia, ako som v minulom čísle slúbila, dnes vám ponúknem nové prírastky v našej knižnici.

V poslednom období k nám začali prichádzať detičky v predškolskom a dokonca aj v pred škôlkarskom veku, preto nesmieme zabudnúť ani na túto vekovú kategóriu. Pre ňu sú určené najmä interaktívne knihy. Jednou z nich je knižka **Trollovia – tisíc a jedno hľadanie**, kde deti dostávajú rôzne zábavné úlohy. Ďalej sú to tri leporelá s farebnými obrázkami a chytrými kolieskami, s pomocou ktorých zisťujú, čo už vedia o domácich zvieratkách, no aj o tých v prírode, o autách, strojoch, atď.

Pre staršie deti je určená kniha **Tove Janssonovej: Ďalšie dobrodružstvá z Údolia Muminovcov**. Prostredníctvom tejto knihy sa vydáme za vzrušujúcimi príbehmi do Údolia Muminovcov, kde Muminovci a ich priatelia spoznajú Neviditeľné dieťa, budú vyšetrovať záhadné zmiznutie a zažijú dobrodružstvo zimného slnovratu. A to všetko so zmyslom pre humor, srdečnosťou a láskavosťou.

Samozrejme, nezabudli sme ani na dospelých čitateľov, najskôr teda typy pre tých, ktorí majú radi detektívny a krimi žáner.

Dominik Dán: Tajomný závoj. Tridsiaty štvrtý román autora sa odohráva v časoch nového demokratického režimu, keď viac ako predtým vystúpili do popredia drogy a prostitúcia. Vyšetrovatelia musia vyriešiť dva prípady, ktoré sa stali v jeden deň a sú spojené nezvyčajnými stopami. Obidva prípady sú zdanlivo nesúvisiace a zahalené závojom tajomnosti.

Dan Brown: Pôvod. Profesor Robert Langdon sa zúčastňuje na konferencii v Bilbau, kde má jeho priateľ Edmond Kirsch zverejniť nový objav. Skôr, ako sa tak stane, ho zavraždia, a tak Langdon spolu s riaditeľkou múzea unikajú do Barcelony a pokúsia sa nájsť heslo ku Kirschovmu objavu.

Agatha Christie: Záhada siedmich ciferníkov. Nové vydanie knihy z roku 1929 je voľným pokračovaním románu Tajomstvo sídla Chimneys. Myslím, že viac k zápletke ani netreba dodávať.

A teraz niečo pre tých, ktorí nevyhľadávajú určitý žáner a radi sa ponoria do rozmanitých príbehov.

Lauren Foxová: Pošli po mňa. Príbeh štyroch generácií žien z rodiny, ktorú rozbil nacistický systém. Príbeh plný bolesti a nehy, ktorým sa vinie sila lásky, túžby a veľkej rodinnej súdržnosti.

Julie Caplinová: Pekáreň v Brooklyne. Voľné pokračovanie knihy Kaviareň v Kodani vás unesie na dobrodružný výlet do mesta, ktoré nikdy nespí a vy sa necháte strhnúť romantikou a príbehom plným voňavej lásky.

Catherine McKenzieová: Tajomstvá. Fascinujúci príbeh o nevere, žiali, ale aj láske a odvahe, akú občas nachádzame, aj keď sme na dne.

Záverom treba dodať, že vzhľadom na priestor nemôžem informovať o ďalších nových knihách, ale o to budem radšej, keď si nájdete čas a našu knižnicu navštívite osobne. A ak by sme sa v tomto roku už nevideli, želám vám krásne prežitie vianočných sviatkov v kruhu najbližších (a určite aj s knihou).

P.S. V sobotu 3. decembra Miestna knižnica v Devíne usporiadala v Dome kultúry prvý vianočný bazár kníh, ktoré boli duplicitne v našom knižnom fonde. Aj napriek relatívne malej propagácii sa táto akcia stretla so záujmom obyvateľov. Výťažok z nej bude použitý na nákup nových kníh do našej knižnice. Na jar usporiadame ďalší bazár už s väčšou publicitou. Preto verím, že sa z tejto udalosti stane tradícia.

Alena Rumanovská

SVIATKY ZIMY ČI VIANOCE GAVENDOVINY

Od detí predškolského veku som sa vyzvedal, čo slávime na Vianoce. Darčeky sneh, jedličku, kričali jedno pred druhým. „A kto sa na Vianoce narodil?“ Nachvíľu zaváhanie, pokrčenie plecami, ale potom daktoré usilovne dvíhalo prsty: „Ježiško“. Pridávali sa aj ostatné. Deti sú vždy obrazom dospelých a povedia viac, než si stihnú uvedomiť. A ešte čosi mi cez tieto dni akosi bije do očí: všimám si, čo všetko sa z každej reklamy na obrazovke či z billboardov pri cestách hlási ako nevyhnutný sprievodca či dokonca podmienka vianočného šťastia, nevynímajúc známu značku piva. Mal som pokušenie robiť si z toho zoznam, ale asi by to bola škoda času.

Jedna vec sa mi však žiada dodať, a vnímam to ako vnútorný imperatív. Za režimu, ktorý si vytýčil za cieľ vytvoriť raj na zemi a vymazať zo srdca a mysli ľudí Boha, rozsiahla propaganda roky pracovala na tom, aby Vianoce zmenila na „Sviatky zimy“. Vieme, ako ten „raj“ dopadol. Ale Vianoce sa akosi nenápadne stali sviatkami zimy aj pre tých, na ktorých niekdajší režim nemal dopad. Jednoducho sa z im nich vytratilo to podstatné. Vianoce sú totiž sviatkami Narodenia Ježiša Krista. V ktorom Boh prichádza v ľudskej podobe malého dieťaťa, aby sa stalo cestou do života bez konca. Kto prijme a domyslí tento fakt, nemôže ho nezaplaviť veľká radosť. Tá sa pretavila aj do vianočných zvykov, ktorými túto radosť vyjadrovali naši vzdialenejší i menej vzdialení predkovia. Láska, dobro, pokoj... Áno, túžime po nich všetci, v každom horí či tlie iskra dobra a teda aj ohník Vianoc. Záplava darčekov a akokoľvek vydarené zimné dovolenky však to podstatné nie sú v stave dať, ale môžu to udusiť či prehlušiť. Priestor pre dušu, modlitba, očista, svedie, liturgia a praktické prejavy lásky voči tým, ktorým chýba – a je ich dosť aj v dobre situovanom Devíne – to sú Vianoce. Bez toho nanajvýš „sviatky zimy“, sviatky slnovratu, po ktorom bude zo dňa na deň o pár sekúnd dlhší deň, a kratší náš život. Vianoce sú o živote bez konca. Preto radosť, vďaka, vnútorný pokoj, túžba deliť sa...

Prajem všetkým Devínčanom požehnané Vianoce.

Marián Gavenda

KOMIX PETRAMIKULÁŠA – VĎAKA

Dozrel čas, po roku treba opäť vianočné darčeky. Nezradte ma, znova ich máme schované pod posteľou, tam ich deti určite hľadať nebudú. Boja sa Bubáka, že by im popri lašovaní chmátala prstíky. Stromček prežil v kvetináči, nebude síce prebohatý, až po strop, iba zo tridsať centimetrový, no na sto pro znova poteší. Mám z neho radosť, aj trochu podrástol a opeknal. V rádiu povedali, vraj treba chrániť lesy.

Ozdoby vyrobia deti, rybu chytí rybár, sneh je objednaný, sánky opreté o múr, sviatky môžu začať, až na tie svetielka.

Ľudia si zvykli zdobiť domy, okolo po uliciach ožijú svetlom žiarivce vodotrysky, minulý rok som dokonca kdesi videl blikotavého soba a rozžmurkaného anjela, poletujúceho ponad cencúle, obtekané prskavkami. Viem, teraz sa to takto vraj nosí, hotové preteky v bliokote, ovešané priečelia, to asi z radosti, ako sa máme radi... No ja na takéto niečo nemám. Keď ľúbiť, tak v sebe. A potom, bojím sa liezť hore, hrabať sa vysoko, čo keď ma rebrik strasie.

Mám však našťastie suseda, ktorý to už roky rieši za mňa. Asi pred tromi rokmi, tesne pred Vianocami, zavesil na balkón blikajúce reťaze a odišiel. Navždy. Jari, letá, jesene, zimy, dni a noci, búrky, nebúrky, páľavy, osvetľuje zo svojho domu aj náš a dúfam, že to takto zostane.

Neposielajú sa už síce telegramy, no napriek tomu by som mu rád, tam hore, jeden poslal:

...VĎAKA TI...A NECH NÁM SVETLO VIANOC VEČNE SVIETI...

SVIETI!

SVIETI!

SVIETI!

Vianočnú atmosféru v Devíne tradične umocňuje aj rozsvietený a krásne vyzdobený vianočný stromček pred Domom kultúry. Posledné roky pribudol aj betlehem, ktorý sa stal tiež špecifikom pre centrum našej mestskej časti. Stromček tento rok spoločne rozsvietili pani starostka Jana Jakubkovič a Mons. Marián Gavenda v nedeľu 4.12.

Veľká vďaka nás všetkých patrí Potravinám Od našich za darovanie vianočného stromčeka a zabezpečenie jeho profesionálnej výzdoby.

Martin Galát, foto Matej Patka

DEVÍNSKY PECEŇ OPĀŤ ROZVOŤAL DOM KULTÚRY

V prvú adventnú nedeľu sa po dvojiročnej prestávke uskutočnil obľúbený **Devínsky peceň**. V popoludňajších hodinách sa začal priestor Domu kultúry zaplniť súťažiacimi, ochutnávačmi a porotcami. Na stoloch v malej sále pribúdali misky, tácky či celé plechy s rôznymi dobrotami. Vôňa koláčov, zákuskov, báboviiek, rezov, tyčínok, chlebkov, bochníkov sa vznášala celým priestorom a útočila na všetky zmysly. Porotcovia sa s chuťou pustili do práce a ochutnávali všetky súťažné kategórie – slané, sladké, chlieb. Postupne sa pridávali aj diváci, aby dali svoj hlas. Náročnej úlohy sa porota v zložení starostka **Jana Jakubkovič**, poslanci **Ladislav Miklós** a **Michal Baláž**, p. **Leskovská**, (ktorá všetko svedomito zapisovala), p. **Kunstová**, p. **Šefčíková**, p. **Vaverčáková** a p. **Hanzelová** zhostili naozaj svedomito. Dôsledne ochutnávali každý jeden kúsok a z 25 súťažných domácich dobrôt vyhodnotili najlepšie. V kategórii sladké získali dvaja súťažiaci rovnaký počet hlasov, porota teda udelila dve tretie miesta.

Výsledky súťaže Devínsky peceň 2022

Kategória sladké

1. miesto **Zlatica Kinčeková** – medové rezy
2. miesto **Mária Kálnová** – kokosové prekvapenie
3. miesto **Leskovský** – orechová bábovka s polevou
3. miesto **Martin Galát** – tvarohovo-čučoriedkový koláč

Kategória slané

1. miesto **Mária Kálnová** – oškvarková mňamka
2. miesto **Ľudmila Šulovská** – zemiaková roláda
3. miesto **Monika Kolková** – výborné pagáče

Kategória chlieb

1. miesto **Katarína Šulovská** – rascový chlebk
2. miesto **Mária Vargová** – bochník s tromi druhmi syra
3. miesto **Matúš Stankovský** – simplicio

Cena verejnosti

Túto cenu tento rok získala pani **Jana Vaverčáková** za koláč, ktorý sa rozplýval na jazyku – jablkové pité. Ceny víťazom odovzdala starostka **Jana Jakubkovič**. Poďakovala sa za účasť súťažiacim a zblahoželala k ich cukrárskej a pekárskej šikovnosti. Víťazi sa tešili z originálnej trofeje – kreatívnej varešky, vyzdobenej výtvarníkom **Petrom Žanonym**. Balíčky pre výhercov boli naplnené produktmi devínskych výrobcov a pestovateľov, za čo im patrí veľká vďaka.

text a foto Martina Galátová

P.S. Víťazné recepty budeme postupne uverejňovať.

Z RADNICE

V pondelok 28.11 sa konalo ustanovujúce zasadnutie Miestneho zastupiteľstva mestskej časti Bratislava – Devín. Toto zasadnutie malo dve fázy. Prvá – slávnostnú, kde zložili zákonom predpísaný sľub nová starostka **Jana Jakubkovič** a sedem nezávislých poslancov v zložení **Michal Baláž**, **Tatjana Bartová**, **Štefan Fúzy**, **Martin Galát**, **Michal Chodas**, **Michal Némec** a **Ladislav Miklós**. Druhá bola pracovná a poslanci počas nej zriadili komisie ako poradné orgány pre vedenie mestskej časti a ich predsedov. Hneď na druhý deň od konania ustanovujúceho zastupiteľstva starostka **Jana Jakubkovič** oficiálne prevzala Miestny úrad a zabezpečila plynulé pokračovanie fungovania mestskej časti.

text a foto Martin Galát

POĎAKOVANIE

Milí Devínčania, zo srdca vám ďakujeme za príspevky na prestavbu nášho nového centra. Veľmi nám milodary od vás pomohli. Práce na dome pokračujú, zatiaľ úspešne prekonávame drobné aj veľké nástrahy, ktoré nás postretli. Ak by ste mali záujem prezrieť si, ako sme s príspevkami naložili, fotokópie všetkých výdavkov nájdete na linku: stphilipnerikisumu.org/rep_ex.html

Na našom transparentnom účte **ZBIERKA PRE ST.PHILIP NERI** má každá jednotlivá transakcia v popise pridelené číslo fotokópie a spôsob využitia peňazí. Transparentný účet nájdete na ib.vub.sk/pch/transparentne-ucty. Fotky z prác na dome sú na stránke (v dolnej časti): stphilipnerikisumu.org/donate.html.

Ešte raz veľké pán Boh zaplať z kenského Kisumu.

P.S. Ak by ste v rámci adventu a vianočných sviatkov mali vnuknutie prispieť na náš projekt, náš transparentný účet je stále aktívny:

SK18 0200 0000 0046 6271 7455

*text a foto Timotej Mikluščák
v mene Rehabilitačného centra sv. Filipa Neriho*

PREDSTAVUJEME DEVÍNČANOV

OTEC NÁS UČIL, ŽE ROBIŤ TREBA

Príslovie, že jablko nepadne ďaleko od stromu v prípade súrodencov Lucie a Gabriela Strassnerovcov platí. Ich otec Peter Strassner, známy devínsky výtvarník, na koho Devínčania s úctou a s úsmevom stále spomínajú, im predal umelecké gény. V dome a ateliéri na Hutníckej ulici sa čas zastavil a sú to práve jeho deti, ktoré strážia, aby duch ich otca zostal prítomný.

Ste rodení Devínčania?

G: Mama pochádzala z Devína, otec z Kozej ulici v meste. Pristáhali sa, keď mal otec desať rokov a dlho bývali v dome, kde má dnes Sonntagovu pivnicu Gusto Mrázik.

L: Naši starí rodičia z matkinej strany majú korene spojené s Devínom alebo s Devínskou Novou Vsou.

Tak museli zažiť aj odchod Nemcov z Devína?

L: Tu sa vždy rozprávalo po slovensky a po nemecky. Po štyridsiatom piatom sa to začalo. Keď sa zistilo, že je niekto Nemecký, tak ho odsunuli. Omama tu mohla zostať, pretože jej manžel bol Slovák. Mama spomínala, že omama vždy plakala, lebo jej kamarátky vyhli z Devína.

G: Devín bola obec určená na vymretie. Po vyhostení nemeckého obyvateľstva sa sem pristáhovali ľudia z rôznych kútov Slovenska a Čiech. Bežní občania, ale aj množstvo ľudí, ktorí boli lojálni voči vtedajšiemu systému. Pre dobrú polohu, prírodu a pokoj sa začali postupne do Devína sťahovať aj výtvarníci a umelci.

Aké máte spomienky na detstvo v Devíne?

G: Príroda. Les, hady, žaby. Máčali sme sa v mlákach, hrali sme sa pri drôtených plotoch.

L: Pre mňa to bolo temné obdobie. Každé ráno sme chodili popri plotoch do školy, aj zo školy a po ceste jazdili na gazíkoch pohraničiar. Keď nám nešiel autobus do Devínskej, tak sme šli peši. Aj sa stalo, že moju spolužiačku chytili pohraničiar a doviezli domov, kde dostala bitku, že čo sa motala okolo drôtov. Mama nás vždy upozorňovala, aby sme nehovorili po nemecky a táto, aby sme nehovorili o ničom, o čom sa hovorí doma. Otec bol vždy protikomunisticky naladený. Nerobil nikdy žiadne busty Leninov či Gottwaldov. Žili sme ako v bubline. Tu, doma, sme to boli my a vonku celkom iný svet.

G: Ja som mal detstvo úplnú parádičku. Bol som stále v ateliéri a vonkajší svet som nevnímal. Vyrastal som na rakúskej telke a rádiu a počúval alternatívnu muziku. Vedel som, kto je Deep Purple a Led Zeppelin, ale kto je Janko Lehotský alebo Marika Gombitová, nie.

L: My sme museli byť ako deti rozdelení, lebo sme sa stále bili. Najprv som vyhrávala ja, potom on. Máme syndróm orlieho hniezda. Vždy ten jeden chce vystrčiť toho druhého. Ja som bola s mamou

LUCIA A GABRIEL STRASSNEROVCI

v kuchyni a bracho mohol byť s otcom v ateliéri. Často sme boli chorí a pamätám si, ako sedím v posteli a kreslím si.

G: U nás bol vždy bohémsky život. Otec bol ako médium, ľudí si vedel pritiahnúť. Kolegov z vysokej školy, študentov, sochárov, nikdy sme tu neboli sami. Bol veľmi inteligentný a vzdelaný, všetko si pamätal.

L: A mama spolupracovala, čo bolo úžasné. Varila, starala sa o nás všetkých a nevedelo jej, že máme stále plný dom ľudí. Otec sa jej vždy pýtal na názor, keď niečo vytvoril. Mala dobrý vkus a neskôr začala tiež maľovať.

Vyrastali ste v umeleckom prostredí, tak vaša cesta prirodzene smerovala k výtvarnému umeniu. Kedy vás to začalo baviť?

L: Môj detský sen bol byť módnou návrhárkou. Chodila som na školu do Viedne, ale stále ma to ťahalo ku keramike. Chcela som využiť aj jazyk a že Viedeň je len na skok. Nebolo to ľahké skoro ráno vstávať, večer sa vracat domov a všetko sa učiť po nemecky. No veľa mi to dalo. Ani prijímačky na keramiku neboli jednoduché. Ale bolo to o tom – ideš, prelomíš a pôjdeš ďalej. Mala som síce naivný názor na výtvarné umenie, no na škole som narazila na dobrého pedagóga a potom to už šlo hore. A teraz sa profilujem do tej úrovne, že som drevopalič. Pálím v peciach na drevo do vysokej teploty.

G: Ja som šiel na ŠUV (šupku) na Palisády na odbor kameňošochárstvo. Už v siedmich rokoch som zistil, že chcem robiť s kameňom a to som si podržal. Po strednej škole som sa trochu akoby odštiepil a zistil som, že ma viac baví technológia a že robiť umenie akoby na povel je pre mňa stresujúce, diskomfortné. Preto som začal študovať reštaurovanie.

Ako sa otec pozeral na vaše výtvarné začiatky? A k čomu vás viedol?

L: Bol rád. Keď som potrebovala materiál, tak mi ho nanosil. Myslím, že bol na nás hrdý. Keď sme niečo dobré urobili, tešilo ho to, vždy sme spolu konzultovali.

G: Učil nás, že treba makať! Tvrdil, že človek je len toľko hodný, koľko je hodná jeho robota. To, čo spravím a čo zasejem, to aj zožnem.

L: Naučil nás, že keď človek niečo tvorí, tie pochybnosti k tomu patria. Ale treba ísť ďalej, nevzdávať sa a pokračovať po svojej ces-

te. Hľadať, nachádzať svoj rukopis. Aj on najprv robil reliéfy, medaily, presmeroval sa na drevo, potom sa venoval keramike a asi tri roky pred smrťou začal spájať materiály – kovový šrot.

Aký bol?

L: Veľmi pozitívny. Ľuďom vlieval nádej. Aj keď sa sem prišiel nejaký kamarát posadiť, zničený, on začal s tými svojimi vtipmi a toho, aj najviac zničeného, dostal do iného sveta. Sám bol niekedy trochu vybitý, ale to som cítila možno len ja. No tá jeho pozitívna nálada a potreba pomáhať ľuďom, bola pre neho charakteristická.

G: Máme kde tvoriť, otec nás vo všetkom podporoval, vykopal nám ryhu, po ktorej môžeme ísť. Zostala po ňom klientela a my sme ju prebrali. Neprejde deň, aby som si na neho nespomenul. Nemám z toho smútok, ale pozitívny pocit. Ako keby bol stále tu a dával na mňa pozor. A pritom viem, že chce, aby som mal voľnú ruku vo všetkom, čo robím. Otec veľa pracoval s drevom. Ja som vo svojej voľnej tvorbe pochopil, že potrebujem zmeniť materiál a robiť s kameňom a bronzom. Možno tam občas niečo z jeho rukopisu zacengá, ale je to iné, je to moje. Vplyv otca, umelca sa nedá vyhubiť, ten nános je tam. Mňa to vlastne neživí, robím to ako hobby. Ale zbožňujem to.

Kto z vás je viac po ňom?

L: Ľudia hovoria, že ja, lebo tak veľa rozprávam...

G: My sme taký bezpečný koktail. Lucia je freestailová, veľa nerozmýšľa, ale ide si za svojim...

L: ...ale práve, že ja to mám všetko premyslené (smiech).

Aké konkrétne poslanstvo ste si od neho vzali?

G: Jeho tvorba sa začala rozvíjať až po roku 1989 – vtedy začal „kvitnúť“, robiť výstavy u nás aj v zahraničí.

L: Po otcovej smrti nás začali kontaktovať umelci a zadávať nám prácu. Všetci si ho pamätajú ako pozitívnu osobu a vedia, že sme jeho deti a že sme mu podobní. Jeho odkaz je aj v tom našom dnešnom učení. Gabo učí na vysokej škole, ja učím malé deti v Deutsche Schule, pripravujem študentov na strednú aj vysokú školu, jednoducho to rodinné know-how predávame ďalej. Otec s veľkou vášňou a s presvedčením robil to, čo ho baví. Vštepoval nám, že najväčšie šťastie človeka spočíva v tom, keď robí to, čo má rád. Netreba mať autá, dovolenky, vily, ale robiť v živote niečo, čo máme radi a čo nás naplňuje. A prinášať svojou prácou radosť aj druhým. Preto robím napájadlá, vtáčiky, poháre, misy a som rada, že môžem tú radosť posúvať ďalej. Keď učím študentov, niekedy zistím, že hovorím jeho slová.

G: Nie je veľa vecí na tejto planéte, čo sa dajú robiť takýmto spôsobom. Že niečo, čo robíme, nie je škodlivé, ale dobré pre ostatných. A že niečo po nás zostáva a druhí sa z toho tešia.

L: Je výborné, že to môžeme robiť práve tu. Som veľmi fixovaná na toto miesto. Prvé, čo urobím, keď prídem z dovolenky alebo odniekiaľ, vždy prídem sem.

G: Toto miesto má v sebe niečo príťažlivé. Tá energia miesta spojená s prírodou a riekou je jedinečná.

L: Áno, ľudia, ktorí tu už raz boli, prichádzajú stále.

Lucka, ako vznikli napríklad vtáčiky, ktoré sú na plotoch niektorých devínskych domov a spájajú nás, ich majiteľov akoby rovnakým svetonázorom?

L: Vtáčiky vznikli tak, že keď otec zomrel, mal zberateľa, ktorý si chodil k nemu kupovať jeho diela. A ten raz prišiel s nápadom, aby sme spolu s bratom niečo preňho urobili do záhrady. I vznikla záhradná lavička. Tá bola na vyvýšenom mieste v Kráľovskom údolí a ja som dostala nápad, že okolo nej vytvorím keramických vtákov, ktorí jej dodajú život. Odvtedy robím vtáčikov stále.

Na hrade sa uskutočňuje výstava Hommage à Peter Strassner. Ako k tomu došlo?

G: Po tom, ako otec zomrel, náš kamarát sochár Ľubo Mikle nám povedal, že decká, neblbnite, treba niečo urobiť pre otca. A začala sa výstava na hrade. Robili sme výstavu sochárov v exteriéri hradu dvanásť rokov a Devínčania sa tešili, že sa aspoň kvôli nej dostanú na hrad. Tento rok trinásť výstava nevyšla, ale určite v tom chceme pokračovať.

Lucia Strassnerová

Ako sa zmenil Devín od čias vášho detstva?

G: Devín bola ešté bácka diera a teraz je to najluxusnejšia lokalita v Bratislave. Funguje tu akýsi Murphyho zákon.

L: Predtým som chodila do lesa poza kostol, motala som sa po planinách, vinohradoch a po opustených domoch po vyhnaných Nemcoch a teraz sú tam novo vystavané domy, nové ulice, dosť sa tu zahustilo. Ale možno, že je tu teraz viac komunitného spolužitia a ľudia sa viac snažia byť spolu.

A ako vidíte budúcnosť obce?

L: Trochu sa obávam, že keď sa začne riešiť oddženie, tak sa začne opäť s výstavbou a nebude tomu konca.

G: Nech to ide tým správnym smerom, len nech z Devína nie je Disneyland.

L: A nech tie zmeny nenadobudnú násilné a silné turbulencie. Ja by som dopriala Devínu, nech radšej spí.

Andrea Miková

foto archív súrodencov Strassnerovcov

LUCIA FABIÁNOVÁ STRASSNEROVÁ (44)

Študovala na Strednej škole pre módu a odevné techniky vo Viedni a potom na VŠVU v Bratislave na Katedre úžitkového umenia, odbor keramika. Dnes sa orientuje na úžitkovú i voľnú keramickú tvorbu a exteriérovým realizáciám vo verejnom priestranstve. Ako jedna z mála sa na Slovensku venuje vypaľovaniu keramiky v drevopeci a táto technika jej dáva možnosť využiť pri tvorbe živých plameň. Výsledkom sú rozmanité interiérové aj exteriérové, najmä záhradné objekty s použitím rozmanitých žiarivých farieb, ale aj nádoby, vázy, misy, šálky, tvarovo veľmi nápadité, ale zároveň aj funkčné. Pracuje aj na konceptuálne koncipovaných inštaláciách v rozmanitých prostrediach. Pravidelne sa zúčastňuje výstavy Hommage a Peter Strassner na devínskom hrade, kolektívnych výstav doma aj v zahraničí, individuálne vystavovala v bratislavskom Artfóre a Galerii CIT. Jej diela sú zastúpené vo verejných zbierkach v Novohradskom múzeu a galérii v Lučenci, v kultúrnom centre v Izmiri a aj v Južnej Kórei.

GABRIEL STRASSNER (43)

Študoval na Škole úžitkového výtvarníctva Jozefa Vydru na odbore kameňosochárstva a na VŠVU na Katedre reštaurovania. Momentálne pôsobí ako pedagóg na Katedre reštaurovania VŠVU. Venuje sa aj voľnej sochárskej tvorbe, hlavne pracuje s kameňom, bronzom a drevom. Má za sebou množstvo reštaurovaných národných kultúrnych pamiatok, napríklad hlavný vstupný portál do kostola svätého Kríža v Devíne. Sústreďuje sa však aj na voľnú a úžitkovú keramiku. Je autorom podivuhodných sôch oscilujúcich na hrane reality a abstrakcie, evokujúcich podoby tajomných objektov mýtických zvierat i štylizovaných ženských postáv. Rovnako ako jeho sestra, je pravidelným účastníkom výstavy Hommage a Peter Strassner a zúčastňuje sa sochárskych sympózií a kolektívnych výstav na Slovensku i v zahraničí.

ZO ŽIVOTA PIVNICE

Divadlo Kontra

Až z ďalekého východu Slovenska pricestovali, aby odohrali úžasné predstavenie **Žena v čiernom** v našej Pivnici. Členovia súboru Štátneho divadla v Košiciach a Divadla Kontra v Spišskej Novej Vsi **Peter Čizmár** a **Tomáš Diro** doslova vyrazili návštevníkom dych. Atmosféru dotvorili aj prísny zákazom vstupu do haly a stlmným svetlom počas predstavenia. Účastníci sa ešte dlho spamätávali z tohto mimoriadneho performance.

Bretónska noc

Keď sa povie Bretagne, je to tak trochu podobné Bratislave, nie? Po minulej úspešnej akcii sa Bretónska noc zopakovala. Skupina **Roc'hann** zahrala a zaspievala, do tímu sa pridala aj skupina **Neha** so šiestimi jedinečnými ženskými hlasmi a piesňami z celého sveta. Tradičné palacinky rozvoniavali a čo už potrebuje Devínčan k šťastiu? No, možno len pohárik dobrého devínskeho...

NevaDivadlo – Kompost story

Deti sú ako špongia, ktorá vníma hlavne tie najaktuálnejšie trendy, najrýchlejšie. Stalo sa, že ríbezľa, ktorá doteraz chránila hmyziu komunitu na ulici Podríbezľová pred živlami a zásobovala ju sladkým ovocím, začala chradnúť. Hmyzí priatelia boli v strese, ale na pomoc prišiel nový pomocník. Divadielko deti podnietilo k tímovej práci a možno naučilo aj niečo o kompostovaní.

Koncert Hmlisto feat

Fúúúha! Kto neprišiel, prišiel o veľa! Nostalgia za časmi československými a do toho trio v zoskupení pražského pesničkára **Petra Linharta** a skupiny **Hmlisto** s **Veronikou** a **Jánom Kuckovcami**. Ich spoločný album Československá potvrdil, že áno, bratstvo medzi našimi najbližšími susedmi na západ od Moravy potrvá...

Vianočný trh

Podarilo sa! Devínski umelci a remeselníci vytvorili v našom výnimočnom priestore neopakovateľnú, tvorivú, farebnú, rušnú, veselú atmosféru, ktorú podčiarkla temperamentná hudba **Muzičky** a chuťové poháriky si prišli na svoje pri šošovicovej fantázií **Gaba Drobníka**. Na akciu sa prihlásilo štrnásť kreatívnych a tvorivých Devínčanov a Devínu blízkych umelcov a očakávania sa naplnili – stoly sa prehýbali pod voňavými, farebnými, prírodnými kreáciami z bylín, masťičiek, sviečok, mydielok, vencov (**Soňa Kolenčíková**, **Zuzana Matej**, **Eva Michalková**), ozdobami a kreatívnymi kompozíciami (**Helena Kačmarová**), šperkami a vianočnými ozdobami (**Elza Duchoňová**), obrazy krásili steny, hýrili fantáziou a farbami, pokrývali stoly (**Tatiana Lisá**, **Emil Jakubík**, **Nikola Hergovitošová**, **Anja Grosse**, **Peter Žanony**), oči priťahovala úžasná keramika (**Lucia Fabiánová-Strassnerová**) i nádherný modrobiely porcelán (**Ivica Augustínová**), textilné hračky a šperk a farebné, veselé mačičky vábili malých aj veľkých (**Jana Maderová**). Večer sa vydaril, okolo stolov bolo rušno. Obdivné pohľady, odborné rady

aj veselé diskusie, rozžvučali priestor pivničky, Muzička roztancovala nejedny nohy a šošovica sa minula do poslednej naberačky.

Maľovanie so Žabákom

Devínsky výtvarník **Peter Žanony** okrem toho, že sám aktívne maľuje a vytvára svoje drevené sochy, sa ujal amatérskych záujemcov o maľovanie a pravidelne s nimi vedie kurzy. Učí ich základom maľby, a hlavne chce, aby jeho „žiaci“ mali z maľovania zábavu. Zakaždým je v hľadáčku iná téma. V letnom počasi to boli zátišia, exteriéry Devína – príroda, hrad či Dunaj, v jesennom a zimnom období záujemcov o maľbu zastrešujú klenby Pivnice. Naposledy sa venovali téme ženského torza a ako ináč – vianočnému stromčeku.

VÝSTAVA DEVÍNSKÝCH FOTOGRAFOV

Po trojročnej pauze vystavujú svoje fotografie v Dome kultúry opäť devínski fotografi. Tento rok zo Spolku amatérskych fotografův s profesionálnou odvahou vystavujú deväti autori: **Boba Smolková, Marka Zacková, Katka Plesníková, Paľo Plesník, Sašo Rehorovský, Emil Jakubík, Peter Mikuláš, Martin Nikodým** a nový člen Spolku **Vladimír Durmek**.

Aktuálna výstava, ktorej vernisáž sa konala v nedeľu 27. novembra, pripomína tiež desiate výročie tejto tradície, ktorú iniciovala v roku 2012 **Zuzka Böhmová**, čím vytvorila základ komunity fotografův v Devíne.

Prianie

Tie naozajstné, od srdca smerujúce priania nemusia byť veľké. Stačí, keď sa dokážeme objasť. Len tak sa porozprávať. Pozrieť sa jeden druhému úprimne do očí. Usmiať sa. Stretnúť sa. A hlavne, nájsť si na to čas. Napríklad v našej devínskej Pivnici. Otvorme si pre seba srdcia, priatelia. Pokojne a hlavne zdravé sviatky!

red, foto archív

Myslíme, že po troch rokoch pauzy, spôsobenej pandemiou, sa nám podarilo dať dokopy zaujímavé snímky, ktoré určite stoja za pozretie. Pozývame preto všetkých Devínčanov do Domu kultúry a už teraz sa tešíme na ďalší ročník fotovýstavy. Výstava potrvá do konca marca budúceho roka.

Pavol Plesník,
foto archív

DEVÍNSKE AKTIVITY

BESEDA SO SPISOVATEĽOM

V Pivnici, v našej klubovej scéne, sa pravidelne konajú divadelné predstavenia pre deti. Opäť vďaka podpore z grantovej schémy hl. mesta Bratislavy mohlo OZ Náš Devín pozvať do tohto krásneho priestoru hosťa, ktorý predstavil iné umenie ako divadelné. Veľmi nás potešilo, že si pre devínske deti našiel čas spisovateľ **Michal Hvorecký**. Známy je skôr svojou tvorbou pre dospelých, ale v posledných rokoch sa venuje aj tvorbe pre deti. Je autorom, resp. spoluautorom kníh: **Maliar a chlapec, Bratislava – Čarovná metropola, Dunaj – Magická rieka**. Do Devína prišiel predstaviť svoju novú knižku pre deti **Lebopreto**, ktorú v Devíne prezentoval ešte pred jej oficiálnou premiérou. Príbehy z knižky vychádzali v časopise Slniečko a teraz majú aj svoju knižnú podobu s ilustráciami **Petry Lukovicovej**.

Michal sa na stretnutí snažil deťom predstaviť aj profesiu spisovateľa, zaujímal sa o to, čo deti čítajú a čo ich zaujíma. Sám má tri deti a práve tie boli inšpiráciou pre príbehy v knižke **Lebopreto**. Počas besedy prečítal tri príbehy, z ktorých sa deti dozvedeli ako vznikol názov knihy, aj si vypočuli o trampotách, ktoré sa v rôznych podobách vyskytujú asi v každej domácnosti, kde žijú malé deti.

Na záver besedy mohli deti klásť Michalovi Hvoreckému otázky a zakúpiť si knižku **Lebopreto** aj s venovaním autora.

Michalova nová kniha zaujme hlavne deti predškolského veku a určite je vhodná aj pre malé deti na samostatné čítanie.

UKÁŽKY PRVEJ POMOCI PRE DETI

Nie je to tak dávno, čo sme písali, že sa v Devíne konal kurz prvej pomoci zameraný na použitie defibrilátora pre dospelých. Vtedy sa nás mnohí pýtali, či sa bude niečo podobné organizovať aj pre deti. Keď sa nám v OZ Náš Devín podarilo získať financie z grantovej schémy hl. mesta Bratislavy, spomenuli sme si na túto požiadavku. Záujem o workshop bol naozaj veľký a začiatkom novembra sa uskutočnili dokonca kurzy dva. Spolu sa na nich zúčastnilo skoro

30 detí vo veku 7-12 rokov. Lektor a lektorka z organizácie Slovenský červený kríž deťom vysvetlili, ako postupovať, keď nájdú človeka, ktorý neprejavuje známky života. Na dvoch figurínach si mohli vyskúšať aj masáž srdca. Z toho, ako deti udržali pozornosť počas celého workshopu a opisovali, čo sa naučili a ako „oživovali“ svojich príbuzných, usudzujeme, že ich téma zaujala a určite sa čo-to aj naučili.

MIKULÁŠ SA VRÁTIL

Po pandemických rokoch prišiel opäť Mikuláš do Devína. V Dome kultúry v nedeľu 4.12. **Divadlo na hojdačke** odohralo predstavenie **Žabí princ**. Známu rozprávku zo zbierky bratov Grimmovcov doplnenú o prvky súčasných tém. Ďakujeme za hojnú účasť 110 devínskym deťom a ich rodičom, že prišli pozdraviť Mikuláša a OZ Náš Devín za sprostredkovanie zážitku a mikulášske balíčky.

ZODPOVEDNÉ A POMALÉ VIANOCE

Počas tretej adventnej nedele sa v Pivnici konali hneď dve podujatia pre rodiny s deťmi. Predpoludním prišli redaktorky časopisu Slniečko z Literárneho informačného centra a predstavili knižky slovenských autorov pre detských čitateľov. Rodičia zase mali mož-

nosť opýtať sa, akú knižku kúpiť pre svoje deti. Došlo aj na tému, čo vybrať na súťaž Hviezdoslavov Kubín. Do Pivnice sme dostali aj staršie čísla časopisu Slniečko, ktoré budú k dispozícii malým návštevníkom. Popoludní **Petra Slezáková** zo **Zero Waste Slovakia** odporučila, ako sa spomaliť v predvianočnom čase a tiež pár tipov na to, ako by sme sa mali správať zodpovednejšie. Napríklad – vedeli ste, že oproti novemburu sa zvýši objem odpadu o 30%? Umelý stromček je síce fajn, ale mali by ste ho využívať aspoň 20 rokov. Dajte si pozor, z akého plastu je vyrobený, lebo aj po rokoch sa z neho môžu uvoľňovať škodlivé látky. Plytvaniu sa dá vyhnúť, ak si varenie aj pečenie správne naplánujeme a o koláčiky sa podelíme. Darčeky nemusia byť len hmotné či kupované, ale napríklad sa hodí doma vyrobená kozmetika, zážitkový poukaz, alebo služba, ako sa naučiť háčkovať, spraviť si pleťovú masku a podobne. A nezabúdajme ani na cirkulárnu ekonomiku, veď veci môžeme znovu použiť či dať do pohybu.

text a foto Katarína Mihinová
a Saša Rihákova

Kvízová otázka: V rytme akej vianočnej piesne sa odporúča poskytovať masáž srdca?

(Rohličky, rohlíčky...)

SONNTAGOVE PIVNICE OPĀŤ OTVORENÉ

História vie svoje a niekedy prekvapí. Presne pred sto rokmi sa začala vďaka Devínčanovi Aloisovi Sonntagovi písať devínska tradícia ríbezlóvého vína. A práve po sto rokoch sa kruh uzatvára a ríbezlák sa vracia späť do svojich rodných pivníc.

Pivnice Aloisa Sonntaga, prvého výrobcu ríbezlóvého vína v Devíne, boli od roku 1996 zatvorené. Až teraz, keď sa ich ujal ich nový majiteľ Augustín Mrázik, sú sprístupnené verejnosti. Udalosť, ktorá nesie prívlastok slávnostná, doplnil Koncert pre radosť.

Ako sa to všetko začalo

Presne pred sto rokmi sa Alois Sonntag rozhodol vo svojom dvore na devínskej hlavnej ulici založiť veľkovýrobu ríbezlóvého vína. Chcel vyrábať dovtedy neznámy produkt pre zatiaľ neexistujúcich zákazníkov. Ríbezlóvé víno sa vtedy – ako aj iné ovocné vína – robilo len pre domácu potrebu. Sonntag svojim projektom reagoval na prebytok ríbezlí na úrodných svahoch Devínskej Kobyly, keď po uzatvorení hraníc v 1919 Devínčania stratili odbyt vo Viedni.

Bola to výzva a aj veľký risk, keď sa smelý podnikateľ odvážil svojim produktom konkurovať hroznovým vínam a najst ríbezlóvému vínu miesto na trhu. No, ako sa hovorí, odvážnemu šťastie praje. Po niekoľkých rokoch Sonntag vybudoval vinárstvo s ročnou produkciou 175 tisíc litrov (!) ríbezlóvého vína. Na výrobu a skladovanie vína majiteľ vybudoval dvojloďovú pivnicu a neskôr aj ďalšiu so štyrmi 30 až 40 tisíc litrovými betónovými tankami. A keď sa po nástupe komunistov tieto priestory dostali do rúk štátu a rodinu Sonntagovcov ako Nemcov z Devína vystaňovali, vo výrobe

vína – ríbezlóvého aj hroznového – pokračovalo roľnícke družstvo.

Dnes si pamätníci spomínajú na družstevnú viechu v Karlovke, na ochutnávku ríbezlóvého vína na Obchodnej ulici a samozrejme, na viechu v Devíne. Po roku

1989 však družstvo upadlo a v roku 1996 ukončilo výrobu vína. Pivnice a dom predali vinárovi Valentovi, ktorý sa však potom odsťahoval do Vajnora a pivnice odvtedy chátrali. Až do tohto roku, keď sa Augustín Mrázik rozhodol pre odvážny krok – kúpiť dom aj pivnice po pôvodnom majiteľovi. „Dom aj pivnice boli zanedbané, dom sa rozpadával a aj minimálna sanácia si vyžiada veľa úsilia a prostriedkov. Samozrejme, chceli sme ich otvoriť pre verejnosť a tešíme sa z toho, že budeme môcť aspoň trochu prispieť k zachovaniu histórie a kultúrnych tradícií Devína,“ hovorí Augustín Mrázik.

Sonntagove pivnice otvorené

S výrobou ríbezlóvého vína začal Augustín Mrázik pred pätnástimi rokmi, keď si dal zaregistrovať živnosť na výrobu a predaj vína. Jeho hlavnou motiváciou bola záchrana povestného devínskeho ríbezlóvého vína ako súčasť genius loci Devína. A nakoniec sa jeho vinárstvo THEBENER s.r.o. – Devínsky ríbezlák bude v budúcom roku sťahovať do priestorov historickej pivnice Aloisa Sonntaga. Tradičné ríbezlóvé víno sa tu bude nielen vyrábať, ale návštevníci ho budú môcť ochutnať priamo v historických priestoroch pivnice.

Slávnostné otvorenie sa konalo 19. novembra 2022 a ku koštovke vínka návštevníkom hrali dobrú muziku muzikanti z kapely

BokyCitom, &Tilly, Peter Luha s dvoma partnermi a MAGDALA Band, ktorý priniesol melódie práve pred sto rokov, z dôb vzniku pivníc a ríbezláku. „Tešila nás hojná účasť Devínčanov na podujatí, ich záujem a radosť zo sprístupnenia histórie Devína, ktorú si mnohí z nich ešte dobre pamätajú. A nesmierne nás potešila i návšteva dvoch mimoriadne vzácných hostí – Rudolfiny So-

líkovej, vnučky Aloisa Sonntaga s dcérou a vnučkou a Bernarda Sonntaga z Rakúska, jeho pravnuka. Pán Bernard spolu s manželkou, dvojročnou dcérou a trojtýždňovým bábätkom vydržali na koncerte skoro

až do konca. Akoby tam bol v ich zastúpení sám Alois Sonntag...“, s radosťou spomína na nedávnu udalosť Augustín Mrázik.

Ďalšie plány

Sprístupnením pivníc Aloisa Sonntaga verejnosti a presťahovaním vinárstva THEBENER s.r.o. do týchto pôvodných priestorov sa však plány Augustína Mrázika zďaleka nekončia. V priestoroch pôvodného rodinného domu Sonntagovcov by rád vybudoval Múzeum Devína, kde budú vystavené fotografie, historické mapy a plány, pohľadnice a artefakty, ktoré návštevníkom priblížia históriu mestečka Theben – Devín – Dévény a jeho obyvateľov od najstarších čias až po dnešok. Na tomto zámere už pracuje spolu s odborníkmi v oblasti histórie.

ami, foto archív A.M.

O DEVÍNSKÝCH HASIČOCH

Správu o činnosti našich devínskych hasičov pripravil sám ich šéf, Ladislav Mikláš a oprel sa aj o bohatú históriu Devínskeho hasičského spolku. K téme pristupoval so všetkou zodpovednosťou hodnou profesionálneho hasiča, ktorý v tíme so svojimi mužmi hasí všetko, čo mu príde pod ruku. Jasné, že aj v nebezpečnom, ale aj v milom slova zmysle. Treba vedieť, že v tomto roku vykonal hasičský zbor štyri požiarne dozory počas kultúrnych podujatí a ako už tradične, pre akciu Vyčistíme Devín to bol obľúbený hasičský guláš. A o ďalších aktivitách našich hasičov čítajte ďalej.

Pre osvieženie pamäte Devínčanov nie je na škodu pripomenúť, že osada Devín vznikla pod staroslávny slovanským hradiskom nad sútokom Moravy a Dunaja. Slovanské pomenovanie, odvodené od staroslovienskeho slova dĕva, prevzali aj Nemci – Theben a Maďari – Dévény. V priebehu stáročí boli pre obyvateľov Devína okrem vojnových hrôz azda najtragickejšie časté požiare. Svedectvá podávajú archívy a historické pramene. Napríklad rakúsky vojvoda Fridrich II. Bojovný dobyl v roku 1255 devínsky hrad a vypálil podhradskú osadu. A tatársky vpád i rakúske nebezpečenstvo nútili uhorského panovníka Bélu IV. budovať najmä v pohraničných oblastiach kamenné hrady na obranu krajiny.

Z KRONIKY DEVÍNSKEHO HASIČSKÉHO ZBORU

Vzácná kronika pripomína, že v roku 1979 oslavoval Dobrovoľný požiarne zbor v Devíne 100. výročie založenia Devínskeho hasičského spolku (Freuwillige Feuerwehr Theben). Ide o významný medzník požiarnej ochrany v starobyľom mestečku, ktorý nás nabáda pozrieť sa na históriu a vznik spolku hasičov v Devíne.

V stredoveku sa protipožiarne činnosť zameriavala predovšetkým na lokalizovanie požiaru a na ochranu okolitých domov i hospodárskych stavísk, ktoré ešte oheň nezachvátil. Ak sa pozrieme do histórie, zistíme, že sultán Süleyman dobyl v roku 1529 Budín a po jeho obsadení sa pohol s veľkou vojenskou výpravou proti Viedni. Turci sa zastavili pri Devíne a keď sa im nepodarilo dobyť hrad bleskovým útokom, vypálili murovaný kostol a vyplenili mestečko. Z kanonickej vizitácie v Devíne z roku 1564 sa zase dozvedáme, že farský kostol vypálili Turci. V mestečku postupne vzniklo niekoľko cechov. A práve cechové organizácie vytvárali podhubie, z ktorého o pár storočí vyrástli hasičské spolky. V mestách a mestečkách bolo zvykom pohostiť tých, čo pomáhali pri hasení. Z roku 1501 sa zachovala správa o bratislavskom mešťanovi, ktorý pohostil vínom a chlebom spoluobčanov, čo mu zachránili dom pred úplným vyhorením.

ČO SA STALO NESKÔR

Na prvej strane starej knihy devínskeho rybárskeho cechu sa uvádza, že pri požari, ktorý vznikol v Devíne niekoľko rokov pred rokom 1629, zhorela v dome cechmajstra cechová truhla a privilégium rybárskeho cechu. V roku 1634 malo mestečko Devín približne 400 obyvateľov aj s príslušníkmi devínskeho hradu a asi 60 domov. V nasledujúcom roku získal devínske panstvo magnátsky rod Pálfiocov. Z archívnych materiálov sa dozvedáme, že počas obliehania Viedne Turkami Devínčania s nasadením vlastných životov prenášali listy z bratislavského hradu do vojenského tábora Karola Lotrinského. V Devíne boli v tom roku viaceré domy vypálené a spustošené. Panovník Leopold I. na znak vďaky potvrdil dňa 20. septembra 1688 Devínčanom všetky staré privilégia a slobody a dovolil im dokonca čapovať vlastné víno.

Devín si veľa vytrpel požiarom aj v 18. storočí. V roku 1752 zhorel na námestí devínsky hostinec, ale Devínčania postavili pre tento účel novú budovu. Až do druhej polovice minulého storočia bolo hasenie požiarov zverené cechom. Mestečko Devín malo vtedy rybársky, lodnícky, vinohradnícky, hrnčiarsky a krajčírsky cech. Devínski mlynári boli

členmi mlynárskeho oblastného cechu v Bratislave. Geograf a kartograf J. M. Korabinský píše, že v Devíne bolo koncom 18. storočia 278 domov. Z devínskych cechov mal veľmi bohaté tradície rybársky cech. K najbohatším obyvateľom mestečka však patrili lodníci. Dňa 6. marca 1850 poskytlo jedenásť devínskych lodníkov obetavú pomoc obci Loimersdorf v Rakúsku, ktorú postihla jarná povodeň. 3. júna 1841 zachvátil Devín veľký požiar, pri ktorom vyhorel aj farský kostol. V kostole zhoreli zástavy rybárskeho a krajčírskeho cechu i veľká zástava cechu lodníkov. Cechy a cechové organizácie, ktoré mali na starosti protipožiarne činnosť, zanikli zákonným opatrením z roku 1872.

HASIČSKÝ SPOLOK V DEVÍNE

Stále nebezpečenstvá požiarov v našich mestách, mestečkách i na dedinách si nevyhnutne vyžiadali zakladanie dobrovoľných hasičských spolkov. Devínsky dobrovoľný hasičský spolok založili v roku 1879. K. Halasy uvádza, že prvým predsedom devínskeho hasičského spolku bol František Majer a prvým veliteľom hasičov Ján Piščelka. V roku 1880 a 1881 vznikli v Devíne tri väčšie požiare. V archíve Dobrovoľného požiarneho zboru v Devíne je uložená stará zápisničná kniha devínskeho dobrovoľného hasičského spolku - Protocoll der Freiwilligen Feuerwehr.

Zo začiatku používal spolok okrúhlu pečiatku s hasičským znakom a kruhovým nápisom FREIWILLIGE FEUERWEHR THEBEN. Spolok každoročne usporiadal veľkú hasičskú zábavu, väčšinou v hostinci Zum braunen Hirschen na námestí a zisk venoval predovšetkým na zakúpenie nového náradia. Veľké starosti devínskym hasičom robilo vybudovanie hasičskej zbrojnice, pretože stará zbrojnica bola vo veľmi dezolátnom stave. Kronika píše, že devínski hasiči pomáhali v roku 1908 v Devínskej Novej Vsi pri hasení veľkého požiaru. V nasledujúcom roku, 22. augusta oslávili 50. výročie založenia hasičského spolku. Pri tejto príležitosti udelili viacerým príslušníkom pamätne medaile. Dňa 26. februára 1915 vznikol

lesný požiar na území Devína, ktorý zlikvidovali miestni hasiči a 4. marca zase horel dom devínskeho meštana Martina Randla. 17. mája 1913 pomáhali hasiči z Devína pri lokalizovaní katastrofálneho požiaru v Bratislave na Židovni, ktorý zachvátil takmer 70 domov. K požiaru prišiel najprv Bratislavský hasičský oddiel. Silný vietor sťažoval záchranné práce. Čoskoro prišli na pomoc hasiči z bratislavských tovární i zo ženijného pluku. Potom prichádzali ďalšie dobrovoľné oddiely: z Pezinka, Čeklísa, Devínskej Novej Vsi, Devína, Karlovej Vsi, Prievozu, Ivanky, Kopčian, Petržalky, Lamača, Mástu, Malaciek, Veľkých Levár, Stupavy, Dúbravky, Komárna, Hegyeshalomu, Oroszváru, Rajky, Vereckne a Hainburgu. V podvečer prišlo do Bratislavy osobitným vlakom viedenské hasičstvo z povolania s dvomi parnými striekačkami, autorebríkom a 1000 metrov hadíc. V roku 1923 vznikli v Devíne požiare dva – 24. januára v dome rodiny Takáčovej, kde sa podarilo oheň zlikvidovať v priebehu jednej hodiny a tento úspech zopakovali devínski hasiči aj 5. marca pri požiari obecného domu. Pri druhom požiari im velil sám predseda spolku František Stejskal.

Devínsky hasičský spolok aj za prvej ČSR usporadúval každoročné zábavy, ktoré mali pekný finančný efekt. Postupne sa dokupovalo hasičské zariadenie, pričom sa funkcionári zameriavali predovšetkým na kúpu hadíc a rebríkov. Veliteľ devínskych hasičov nestrácal zo zreteľa pravidelné cvičenie a školenie činných členov spolku. 1. januára 1926 jednohlasne zvolili na valnom zhromaždení Františka Fuxa za veliteľa hasičov. Ten im potom velil až do roku 1938 a pozdvihol ich aktivitu na pozoruhodnú úroveň.

P.S. No a jednou z posledných zásahov bola úsmevná akcia „kocúrik“. Stalo sa, že malé mača vyliezlo na veľký strom a nevedelo zliezť. Manželia Magda a Peter Rollerovci sú vďační za nezištnú reakciu devínskych hasičov, ktorí sa zo všetkých síl snažili dostať mačiatko z vysokých konárov do bezpečia. To však bolo zlaknuté a unikalo pred rebríkom do stále vyšších vetiev stromu. Až na druhý deň sa podarilo domácim zlákať ho kúskom šunky dole. Ale touto cestou veľmi ďakujú devínskym hasičom za porozumenie a rýchlu pomoc!

text Ladislav Mikláš,
foto archív DHS

Ako každý rok sme na základe objednávky Miestneho úradu zabezpečili stavanie mája. Na túto akciu zabezpečili Alexandra Klčová Riháková a Devínčania kultúrny program – hrala detská ľudová hudba Čečinka a mali devínski violončelisti. Deti nám majú pekne vyzdobili stužkami a dobrovoľníčky z Bylinkovej záhrady vyrobili krásny veniec.

4. júna pre akciu deň detí, ktorú organizovalo OZ Náš Devín a MÚ Devín pripravili niekoľko súťažných športových disciplín a detičky si mohli za asistencie našich hasičov zastrieť aj zo zásahovej prúdnice.

15. septembra sme realizovali akciu Hasiči deťom, kde mali deti možnosť predviesť svoju šikovnosť a zručnosť v rôznych disciplínach. Odmenou za vykonanie všetkých disciplín bola medaila a diplom. Na záver sme deťom pripravili penovú party, z ktorej mali veľkú radosť.

VIANOCE PO DEVÍNSKY

„Už sa nám pozlátka liigoce...“ Áno, čím viac sviečok, ihličia a vôní dobrôt, tým sú Vianoce krajšie. Naše devínske kuchárky o tom vedia svoje a už dlho pred sviatkami vymýšľajú, akými dobrotami prekvapia svoju rodinu a priateľov. Pečú, čo im srdce prikáže. No a keby vám dochádzala inšpirácia, čím oživiť sviatočný stôl – nech sa páči, skúste to po devínsky...

SONINE VIANOČNÉ STROMČEKY

Potrebuje: 300 g horkej čokolády, 350 g masla, 250 g cukru, 6 vajec, 100 g múky, štipku soli, 3 vaječné žĺtky, zlaté a biele vianočné ozdôbky, drevené špajle

Postup: Tortovú formu vyložíme papierom na pečenie a rúru predhrejeme na 160 stupňov. 200 g čokolády so 150 g masla a 50 g cukru roztopíme nad parou. Rozdelíme 4 vajička. Žĺtky vmiešame do vychladnutej čokoládovej masy. Pridáme múku. Bielky vyšľaháme so 100 g cukru a postupne pridávame. Hmotu vlejeme do tortovej formy a pečieme 30 minút. Necháme vychladnúť vo forme. Zvyšok čokolády a masla roztopíme nad parou, zmixujeme a dáme vychladnúť. 2 celé vajcia, 3 žĺtky a 100 g cukru miešame nad parou a obe masy zmiešame v mixéri do peny. Naplníme ním zdobiace vrecko a ozdobíme brownies v tvare stromčeka. Posypeme cukrovými vianočnými ozdôbkami a ako peň stromu použijeme drevenú špajľu.

text a foto Soňa Kolenčíková

MARTINE ORECHOVÉ ŠTANGLIČKY (BEZLEPKOVÉ)

Potrebuje: 250 g mletých orechov, 250 g práškového cukru, 2 žĺtky, 1 lyžicu pikantného lekváru.

Biela poleva: 1 bielok vyšľaháme so 150 g práškového cukru a s 1 lyžičkou citrónovej šťavy do tuhej a lesklej peny.

Postup: Vypracujeme tuhé cesto, ktoré rozvalkáme na doske vysypanej práškovým cukrom. Keď má 0,5 cm, potrieme ho penou z bielok a mokrým nožom nakrájame na tyčinky. Poukladáme ich na plech a pečieme v rúre vyhriatej na 130 stupňov 25 minút. Po vychladnutí ich skladujeme v plechovke s jabĺčkom, aby nevyschli.

text a foto Marta Potančoková

ZUZKIN ŠTEDRÁK S KOMENTÁROM

„Štedrák je tradičný koláč, ktorý sa pečie v mnohých rodinách. Je v ňom cítiť skutočnú hojnosť darov zeme, nesie v sebe slávnostnú vôňu domova. Ja ho pečiem na Kračúna a mriežka na povrchu je pre mňa symbolom vzťahov, priateľstiev, lásky, ktorú počas adventu vpletáme do života akosi štedrejšie ako inokedy. Nech sa páči, tu je môj recept, ktorý sa možno od toho vášho líši v tom, že do orechovej plnky dávam bylinkový kvietkový cukor so spomienkou na leto.“

Potrebuje:

Na cesto: 1/2 kg hladkej múky, 2,5 dl mlieka, 125 g masla, 2-3 lyžice cukru, 1 kocku droždia, bio citrónovú kôru

Na orechovú plnku: 250 g mletých orechov, 2 dl mlieka, 3 lyžice bylinkového kvietkového cukru, kôra z bio pomaranča

Na makovú plnku: 250 g mletého maku, 2 dl mlieka, 3 lyžice medu, škorica, bio citrónová kôra

Na tvarohovú plnku: 1/2 kg tvarohu, 3 lyžice medu, 2 žĺtky, štipka mletej vanilky, citrónová kôra

Domáci lekvár – podľa vlastného výberu

Postup: Múku preosejeme, v strede urobíme jamku, do ktorej vlejeme trochu vlažného mlieka,

máličko cukru a rozdrobené droždie. Počkáme, kým vzíde kvások a potom pridáme zmäknuté maslo, kôru z citróna a vypracujeme cesto. Prikryjeme ho utierkou a necháme vykysnúť. Kým cesto kysne, zrobíme si plnky. Cesto rozdelíme na tri časti. Na dno plechu, na okraje a na mriežku. Formu na pečenie potrieme maslom a vysypeme hrubou múkou. Vytvarujeme cesto, potrieme ho lekvárom, ľubovoľne navrstvíme plnky a napokon ozdobíme mriežkou. Cesto potrieme žĺtkom a pečieme cca 45 minút na 180 stupňoch.

text a foto Zuzana Slavena Matei

SONINE POMARANČOVO KOKOSOVÉ CRINKLES

Potrebuje: 100 g cukru (najlepšie práškového trstinového), 90 g strúhaného kokosu, 240 g hladkej špaldovej múky, 1/2 balíčka prášku do pečiva, 2 vajcia, 60 g zmäknutého masla, 1 bio pomaranč (celá kôra, šťava z polovice), práškový trstinový cukor na obalenie

Postup: Všetky ingrediencie zmiešame, masu necháme odležať v chlade minimálne 1 hodinu. Vytvarujeme menšie guľky, obalíme ich v práškovom cukri a poukladáme na plech. Pečieme pri 175 stupňoch 15 minút.

text a foto Soňa Kolenčíková